

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGY. KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSAVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ BUDAPESTEN
IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület“ tagjai ingyen kapják

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

A halászat emelésére irányuló modern tevékenység célja és eredményei.

Írta: Landgraf János.

A mikor a világon minden jó és rossz lépést tartani igyekszik a haladó idővel, egészen természetes, hogy az őstermelés számba menő halászat is gyökeresen megváltozott. Olyan korszakot élünk, a midőn az ember létfenntartása érdekében folytonosan harcban áll a természet örökké alkotó és romboló elemeivel. Alig egy félszázad munkája mily szembeűnően módosította állföldünk képét. Sikvidéki lomha folyóink több millió holdra rugó árterein, ott, a hol nem régen végnélküli nádasok, zombékos rétségek avagy stagnáló vizű mocsarak érlelték a hideglelés csiráit, ma gőzekék túrják a földet s a virágzó tanyák egész sorozata mutatja e vidék gazdasági föllendülését.

Ez a szembeűtlő gazdasági haladás első sorban annak a nagy tevékenységnek az eredménye, mely a folyók szabályozása körül a mult század második felében folyt.

Több ezer kilométer hosszban húzódnak a folyók partjain azok a hatalmas töltések, melyek az árvizek szétterülésének útját állják.

Kapcsolatban ezzel, az árvíz levonulásának siettetésére, a folyást is rövidítették. A nagyobb kanyarokat átmetszésekkel megszüntették, a zátonyos mederrészeket kikotorták, a szakadozó partokat kővel burkolták, másutt ismét párhuzamos művekkel egyengették a folyót, mind csak azért, hogy minél inkább csatornaszerűvé váljon annak a medre. Így aztán alaposan megváltozott a folyók képe s azzal együtt azok vízjárása. A kiadós, de mérsékelt magasságú árvizek helyébe a rövid tartamú tornyosabb áradások léptek. Míg a szabályozás előtt tavasztól nyár derekáig tartott a hatalmas ártér valamennyi mélyebb helyét elborító árvíz, addig ma csupán a töltések közti elő- illetve hullámtér lát, legfeljebb néhány hét tartamára árvizet, azt is csak a hűvösebb tavaszi időszakban.

Mindez nem maradhatott következmények nélkül a

vízben élő halakra nézve sem. A mióta a tudomány alaposabban foglalkozik a vizek lakóinak élettanával, nem titok többé, hogy vizeink hajdani halbőségének okát főleg a folyók sajátlagos, a halak életviszonyaira különösen kedvező vízjárásában kell keresni. Az évről-évre megismétlődő s mindig nagy és kiváló talajú területeket vízzel borító kiöntésekben ugyanis a halak nemcsak zavartalanul ívhattak, de a sekély, jól átmelegedő ártéri vizekben mérhetetlen mennyiségben fejlődtek azok a parányi szervezetek, a melyek a halak természetes táplálékát alkotják. Úgy a kikelt halivadék, mint az árvízzel együtt az ártérre vonult nagyobb halak is rohamosan fejlődhetek tehát s a mikor augusztusban vagy néha még későbbben a víz apadni kezdett, a halak megerősödve, illetve fölhívva térhettek vissza a folyóba, hihetetlenül gazdag zsákmányt szolgáltatva a rájuk váró halászoknak.

A szabályozás azzal sajtotta tehát a halászatot, hogy a halakat megfosztotta legjobb szaporodó és tápláléktermő helyeiktől. A mi kevés hal még így megmaradt, azok megélhetését végképp megrontották bizonyos vízhasználatokból eredt bajok. Tudvalevőleg ipari üzemek, gyárak és városi csatornák mind tömegesebben vezetnek a közvizekbe olyan szennyeket, a melyek a vizet úgy kémiai összetételében, mind fizikai tulajdonságaikban megrontják s ennek folytán a halak megélhetésére alkalmatlanná teszik. Vegyük mindezekhez az ország-szerte elharapódzott rablóhalászatot, mely a halfogást olyan alapokra fektette, hogy egy-egy ehető halért ezerszámra megsemmisítették a nem ehetőt is: úgy tisztán áll előttünk az, miért kellett szükségképen a halszükének elkövetkezni és miért váltak a halászati jogok igen sok helyen teljesen értéktelenné.

Egyébként a külföldön sem volt ez másként, mivel-hogy a baj közös forrásból fakadt: mindenütt a haladó kulturának járt a nyomában. Épen azért az is bizonyos, hogy a régi halbőséget visszaállítani sem lehet többé. Hiszen a gazdasági és ipari tevékenység sokkal is nyomósabb tényezők az államok és a népek életében,

semhogy velük szemben bárki a halászat érdekeinek elsőbbséget követelhetne. De másrészt az is bizonyos, hogy a kisebb közgazdasági jelentőség nem lehet ok és jogcím a nyomósabb részére arra, hogy a gyengébbet megsemmisítse, avagy elnyomja. Okos előrelátással az ellentétes érdekek élet-halál harcza helyett újat-módot kell tehát találni, hogy az ipari és a mezőgazdaság haladásából a halászatra háramló ártalmakat megfelelő gazdasági és technikai intézkedésekkel csökkenteni, avagy ellensúlyozni lehessen.

Szerencsére a tudomány erre is megtanította az embert. A mióta ugyanis tisztába hozta a halak természetes táplálékának pozitív ösmeretét és a haltenyésztésre nézve kijelölte a jövedelmező irányt: az említett törekvések a legtöbb államban rendszeres tevékenység keretében folynak. Mint ilyen, valósággal és elismerten *önálló termeléssé* vált, hol a talaj termőerejét halhúsban értékesítik. Alkalmas pedig úgy a természetes vizek hasznosítására, mint az olyan területek értékesítésére, amelyek gazdaságilag alig, vagy egyáltalán nem művelhetők.

Ez utóbbi irányban, az öntözéssel egyezően, elsőrangú talajjavítási eszköz. Joggal beszélhetünk tehát már *halasgzdaságról*, mert tervszerűen, szakértelemmel és a siker biztos kilátásával végzi feladatát: a halhús-termelést. Ám az ilyen üzemben a halfogás csupán részlet, olyan, mint a mezőgazdaságban az aratás. Ezeket tudva, nincs mit csodálkozni a halászat fogalmának olyan irányú megváltozásán, amely szerint a régi halfogás helyett tudományos alapon nyugvó termelést értenek alatta, olyant, hol a szakértelem és tőke játszik a főszerepet ép úgy, mint más mezőgazdasági ágaknál.

Gyakorlatilag két irányban fejlődött a halászat, a szerint, a mint közös tulajdont képező természetes, avagy magánbirtokot alkotó mesterségesen létesült vizek kihasználásához fűződik. Amazt *természetes*, utóbbit *mesterséges halászatnak* szokás nevezni. Mivel az utóbbi csoportba leginkább tavak tartoznak, olyankor, ha több tavat együttesen közös gazdasági rendszerbe foglalva értékesítenek, *tógazdaságról* is beszélhetünk. Mondanunk sem kell, hogy fejlettség és haszon dolgában a mesterséges halászat vezet. Elterjedés dolgában azonban okvetlenül mögötte marad a természetes halászatnak, mivel vízzel való ellátás és lecsapolás szempontjából birt technikai igényei erős gátat állítanak terjedésének. Ezzel szemben a természetes halászat boldogulásának meg olyan előfeltételei vannak, a minőket a mesterséges halászat nem ismer.

Megtartva a jelzett csoportosítást, szóljunk mindenekelőtt a

természetes halászatról.

Ha a halak életviszonyai szempontjából vizsgáljuk a vizek medrét, hamar fellűnik, hogy az egyes meder-részeknek nem egyforma a szerepe. Az egyik a hal-tápláléktermés, a másik a fiasítás, a harmadik teletetés, ismét másik mint rejtekhely stb. bír jelentőséggel és vesz részt a haltermelésben. Már most a szerint, a mint a táplálkozás, az ívás vagy egyéb életviszonyokból folyó szükségletek kívánják, a hal tartózkodását eme helyek szerint folytonosan változtatja. Eme körülmények mellett bizonyos, hogy e részek összességéből keletkeznek a halak életének zavartalan folytatásához szükséges kellékek s ez okon azok egyike sem nélkülözhető a siker szempontjából. Mivel csak igen kiterjedt vízrészeken találhatóak föl mindezen helyek oly minőségben és nagyságban, a mint szükséges: világos, hogy mindazon halászati jogtulajdonosok, a kik ilyen vízrészeken a halá-

szatot bírják, a legszorosabb érdekközösségben átlanak egymással; nevezetesen a mi a halállományt illeti, az egyesek cselekedete kihat az összességre és fordítva, az összességé az egyesekre.

Nos ennek az érdekközösségnek mikénti kiegyenlítésén fordul meg a közvízeknél a halápolásnak sikere. Annál súlyosabban esik pedig ez a föltétel a mérlegbe, mert tudvalevőleg a halászati jog, mint tulajdon, nagyon is szétdarabolt. A halászat ugyanis a part birtokosát illeti, azaz annyi a jogosult, a hány a parti birtok. Nehéz föladata volt ennél fogva a törvényhozásnak, a mikor a halászat védelméről törvényt alkotott. Meggyőződött, hogy nem elég csak a halak védelmére szorítkozni, hanem épen a változott viszonyok folytán sokkal nagyobb súly helyezendő olyan irányú tevékenységre, mely a vizeknek a halszaporítás és halfejlődés szerint való művelését szolgálja és biztosítja.

Tudomásunk szerint a magyar halászati törvény: 1888. évi XIX. törvénycikk volt az első, mely az érintett gazdasági igényeket fölismerve intézményesen megoldani igyekezett. Utánna 20 évvel hoztak a bajorok (1908 aug. 15-ről keltezve) törvényt, a melyik hasonló álláspontra helyezkedve, a halászat gazdasági vonatkozásait még részletesebben rendezi.

Törvényünknek kiindulási alapja az, hogy az egyes tulajdonosok halászatukat önállóan csak az esetre gyakorolhatják, ha vizük oly fekvésű és kiterjedésű, hogy azon a halászat okszerűen és a szomszédbirtokosok érdekeinek sérelme nélkül űzhető. A hol e föltételek hiányoznak, ott a tulajdonosok *tartoznak társulni*, mert jogukat csak együttesen, társulattá alakulva gyakorolhatják. Ha pedig a halászati társulat az érdekeltek vízterület szerint való többségével meg nem alakul, vagy ha a társulat az alapszabályokban megállapított kötelességeit nem teljesíti, vízterületén a halászatijog a földmívelésügyi miniszter rendelete alapján a hatóság által ő évre bérbeadandó. Ugyanez a miniszter dönt afölött is ki jogosult önállóan halászni és kik mekkora területen kötelesek e végből társulni. Teljesség okáért mindjárt azt is fölemlítjük itt, hogy eddig még senki sem jogosított önálló halászatra, vagyis kivétel nélkül a társulati kezelésben való hasznosítás érvényesül az egész vonalon.

Az egyéni akaratnak kétségkívül nagyon erős megszorítását jelenti ez a rendelkezés. De viszont nélküle lehetetlen lett volna alapot teremteni ama gazdasági tevékenység részére, mely egyedül alkalmas természetes halászatunk jövőjének fölépítésére. Czéltudatosan járva el eme tevékenység fejlesztésében, a munkát a fölprózott halászatok tömörítésével kellett kezdeni, hogy így helyes és okszerű kezelésre alkalmas területek álljanak rendelkezésre. Aztán biztosítandó volt ezeknek a halak szaporítása, védelme és óvása és a kihasználás tekintetében való kifogástalan kezelése annak szemelött tartásával, hogy mindez olcsón, a fennforgó viszonyokhoz simulva és fokozatosan valósítandó meg.

Ma már tényleges eredmények igazolják, hogy a halászati társulatok kiváló szervek és eszközök a halászat fejlesztésére, mert nincsen olyan helyzet, a melyiknek keretében az osztályrészüket képező föladatot előnyösen ne szolgálhatnák. Autonóm jog- és hatáskörrel fölrüházva ugyanis a többségnek módjában áll úgy gazdálkodni, a mint jónak látja. Semmi sem akadályozza például őket abban, hogy a helyi viszonyok szerint a halászat hozamának fokozásához alkalmas eszközöket, álljanak azok akár a gyakorlást érintő korlátozásokból, akár pedig az intezivebb kihasználásra irányuló befektetésekből, egyenként és összesen használatba vegyenek.

Annálfogva pedig, mert minden társulat előre köteles üzemét megállapítani s az idevágó részleteket tartalmazó üzemtervére nézve a kormány jóhagyását megszerezni, nem hiányzik annak a lehetősége sem, hogy úgy az üzemét, mint a kihasználást teljesen egyöntetűvé lehessen tenni bármekkora területen.

Ezzel az a nevezetes előny jár, hogy a társulati kötelek határának kijelölésénél a szakszerűségi követelmények összhangba hozhatók az adminisztratív igényekkel. Ha ezekkel kapcsolatban még azt is fölemlítjük, hogy a személyi kiadások mérséklése érdekében a társulati alapszabályok akként rendelkeznek, hogy a társulat elnöke és választmányának tagjai javadalmazásban nem részesíthetők s legfeljebb a lakhelyükön kívül teljesített munkájuk alkalmával fölmerült kiadásaiak megtérítésére tarthatnak igényt, úgy az is kivüláglik, hogy a társulatok olcsón, az egyéni közreműködésre fektetett tevékenységgel végzik földadatukat.

Valósággal az önségélynek egy neme ez az intézmény, mely a legtermészetesebb alapra, az *önérdekre* van alapozva.

Kevés kivétellel, majd mindenütt hivatalból kezdeményezett eljárásra indult meg a társulatok szervekedése. Sorrendet a halászatok tényleges értéke és jelentősége szabott, azaz a síkvidéki nagy tavakkal és folyókkal kezdődött s a kisebb hegyi vizekkel folytatódott. Nehezítette az eljárást az a körülmény, hogy a halászati jogtulajdonosok, részint a költségektől való félelem miatt, részint mert nem szívesen látták az eddig korlátlanul élvezett jogosultságuk megszorítását, kezdetben erősen idegenkedtek a társulástól. Ezzel számolva, a szakszerűségi követelmények érvényesítésére egy bizonyos átmenet vált szükségessé, abban az értelemben, hogy az intenzív és költséges üzem helyett kezdetben csupán a halászat gyakorlásának szabályozását követelték a társulatoktól. A tapasztalás megmutatta e számítás helyességét, mert a jelzett irányban kevesebb költséggel lehetett olyan eredményeket elérni, a melyeknek hatása alatt a bizalmatlankodók nemcsak megnyugodtak, de készséggel hozzájárultak a tovább haladáshoz.

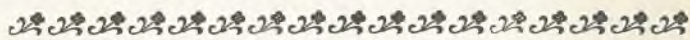
Az ellentétek enyhítésére nevezetes intézkedése volt a társulatoknak az, hogy a halászat értékesítése fölötti szabad rendelkezést az egyesekre nézve azzal biztosította, hogy az üzemtervben megszabta azt a legkisebb területet, mely a társulati cél hátránya nélkül külön értékesítésre alkalmas. Azok, a kiknek területe a megszabott minimumnál nagyobb, magok adják bérbe a halászatot, a kik pedig kisebb, azok közvetlen szomszédaikhoz csatlakozva, együttesen értékesíthetik jogukat, a mennyiben az így egyesített terület megüti a kívánt mértéket. Természetesen mindkét esetben csak az üzemterv korlátai között folyhat a halászat.

A gyakorlatban a Dunán 200, a Tiszán 150, a Maroson és a Szamoson 100, a Körösökön 50 kat. hold szerepel ily minimum gyanánt. Megállapítjuk, hogy ez az engedmény nagyban hozzájárult a társulási kényszerrel szemben mutatkozott idegenkedés megszüntetéséhez a nélkül, hogy halászatilag különösebb hátránnyal járt volna. Sőt még üdvösen is hatott annyiban, hogy a társulati területen engedélyezhető bérletek számát korlátozta s ezzel hozzájárult ama verseny megszorításához, mely a bérlők közt kifejlődve, nem kis mértékben volt oka azok kapzsiságának.

Különbben a bérleti rendszer, mely nálunk leginkább szokásos a halászatok értékesítésénél, más irányban is javítandó volt. Országszerte a rövid lejárátú, 1—2,

legfeljebb 3 éves bérletek járták. Ez a rövid lejárát a bérlőt egyenesen utalta a minden módon és eszközzel való halászásra, mert egyedül a haszon hajszolása csökkentette a vállalatával járó kockázatot. A társulatok ezen azzal segítettek, hogy az üzemtervben a tagok által köthető szerződések minimális tartamát is megszabták. Kezdetben 6 év volt e tekintetben kikötve, holott ma már 10 évtől sem idegenkednek, sőt van olyan társulat, a melyik 25 évre adla bérbe halászatát. Hogy pedig idegenek szerzett jogai minél kevésbé akadályozzák a társulatot halászatának más irányú hasznosításában, a legtöbb egyazon időpontban lejáró szerződések kötésére kötelezte tagjait. Hasznos intézkedése továbbá a társulati üzemterveknek az is, hogy a törvény által oltalom nélkül hagyott csekélyebb értékű halfajokat, mint a kárász, czompó, keszegfélék stb., védelmébe veszi megfelelő fogási tilalmak és mértékminimumok megszabása által.

Végül, mivel a törvény halfajok szerinti tilalmi időt ismer, e tilalom hatályát fokozandó s annak végrehajtását megkönnyítendő, a társulatok a magok területére nézve általános tilalmat léptettek életbe. Ennek folytán síkvidéki vizeinken április 10-től június 10-ig terjedőleg egészen szünetel a halászat. (Folyt. köv.)

A pisztrángokra kavics között való költetéséről.

Irta: RÉPÁSSY MIKLÓS.

A pisztráng ikrájának kavics között való költetéséről nagyon sok szó esett az utóbbi időben a német szakkörökben. Első pillanatra úgy tetszett, hogy egy, a pisztrángtenyésztés, illetőleg a pisztráng ivadéknevelés terén igen messzeható, nagy változást előidéző újítás előtt állunk. Egyik kísérlet a másikat követte. Azok eredményei alapján aztán ma már sokkal higgadtan ítélik meg a helyzetet. Sőt akadnak olyan tenyésztők is, a kik — nem alaptalanul — egyáltalán kételkedve vonják, hogy a kavics közötti költésnek valami különösebb előnye volna, szemben az eddigi jónak bizonyult költetési módokkal.¹⁾

Mindez legalább is óvatosságra inti a gyakorlat embereit s így nem végzünk talán felesleges munkát, ha tájékozásul ismertetjük az e téren eddig történt próbálkozásokat.

Mindenekelőtt meg kell azonban állapítanunk azt a tényt, hogy a kavics között való költetés eszméje nem új keletű. Sőt nagyon is régi.

A pisztráng a szabad természetben kavics közé rakja az ikráját, igen érthető tehát, ha a mesterséges ikrá-
elvétele feltalálója, *Jacobi*, is egyszerű faládában készített kavicságyon költette annak idején az ikrát.²⁾ Azótától azonban *tökéletesítették* a költőedényeket s ezekben a tökéletesített formájú edényekben tudvalevőleg *kavics* nélkül folyik a költés ma is.

Közbe, a múlt század nyolczvanas évei elején, *Danner H.* felsőausztriai tenyésztő „tért ismét vissza a természethez“. Elővette a *Jacobi*-féle ládát; a kavicságyon fektetett ikrát még homokkal is befedte. Bármennyire jónak hirdette is azonban az elért eredményt,³⁾ a gya-

¹⁾ *Rüchli*. Auf Irrwegen. Deutsche Fischerei Correspondenz. 1908. Juni.

²⁾ Pisztrángtenyésztés. Országos halászati felügyelőség. Budapest, 1901. II. lap.

³⁾ Oest. Fischerei Zeitung. V. Jg. No. 25. Zur Kieserbrütung.

korlatban meghonosodott módszert semmi tekintetben sem változtatta meg.

E módszer megváltoztatására különben is csak igen kiváló előnyök ellenértéke fejében volna érdemes vállalkozni. Az ugyanis tagadhatlan, hogy általában jó eredményeket ad s a pisztrángtenyésztés teljesen biztos alapokon nyugszik rajta.

Legújabbban is a kavics között való költetés eszméjét nem valami különösebb hibájából eredő javítási törekvés vetette felszínre, hanem tisztán a véletlen. Szerencsére oly körülmények között, amelyek között a dologból mégis származhatnak bizonyos előnyök.

Az 1906. évben a bajor királyi halélettani kísérleti állomásnál Münchenben *dr. Hein W.* kísérleteket végzett annak megállapítására, hogy a költőedényekben kikelt zsenge pisztrángivadék mikor képes s mikor kezd táplálkozni. Meg akarta vizsgálni ennek során azt is, hogy a szabad természetnek megfelelő viszonyok között miképp viselkedik az ivadék, ezért a kísérleti aquariumok egyikében alkalmas kavicságyat készített s abba rakott megtermékenyített, a kikeléshez már közel álló ikrát. A kísérlet folyamán többek közt azt tapasztalta, hogy a kavicságyban ugyanazon minőségű ikrák 4–5 héttel *később* keltek ki, mint a költőedényekben s csak 3% veszteséggel, a későbbi ivadék pedig *feltűnően erőteljesebb* s amellettt világosabb színű volt mint a költőedényekben nyert ivadék.⁴⁾

Az adott viszonyokat számbavéve, *dr. Hein* a kavicságyból származó ivadék erőteljességét abból magyarázta, hogy az ikra és a kikelő ivadék a kavicságyban teljes *nyugalomban* s *sötétségben* volt. Ez a kettő a költőedényben, a hol az ikrát folyton vizsgálgatják s a két edény fedelét e közben mindig leszedik, nincs meg.

Az ivadék *erőteljessége s késő kikelése* a gyakorlati tenyésztés részére mindenesetre igen nagy előnyök volnának; ha ezeket az előnyöket már most egyszerűen úgy lehetne elérni, hogy az ikrát kavicságyban költetjük, *a hol azzal a behelyezéstől a kikelés idejéig semmi gondunk nincs*, az meg éppen eléggé meg nem becsülhető eredményt jelentene.

Ezt szem előtt tartva, határozta el *dr. Hein*, hogy ez irányban megfelelő természettudományos készültséggel gyakorlati irányú kísérleteket fog végezni. Felhívta egyidejűleg azonban a dologra a gyakorlati tenyésztők figyelmét is.

Csakhamar kiderült, hogy a gyakorlatban a kavics között való költetés egyes helyeken még dívik. Különösen Angliában; mindenesetre csak kistelepeken.⁵⁾ Ilyen viszonyok között ajánlja *Coester O.* is, a ki leírja,⁶⁾ hogy a kavicságyas költőládákat közvetlenül egy 5° R hőmérsékű forrás vizébe helyezte el egészen szabadon. A hófúvás gyakran egészen elfedte a forrást s a ládákat. Az ikráknak azonban sohasem történt semmi különösebb bajuk; penész sem képződött rajtuk, a mi bizonyára a teljesen tiszta forrásvíznek köszönhető. A kikelt ivadékokat aztán még szikzacskós korában átvitte patakvízbe.

A többi között csak még egy osztrák tenyésztő, *Pözl* (Wagram) eredményeiről akarunk itt említést tenni, a ki szintén ilyen egyszerű eljárást követ nagyobb számú ikra költetésénél. Egyszerű faládát használ a

költéshez. A láda hossza 1,2 m.; szélessége 0,6 m., magassága 0,45 m.⁷⁾ A ládába diónagyságú *tisztára mosott* kavicsot helyez 15 cm. vastag rétegben. Erre a kavicsra osztja szét a frissen termékenyített, avagy *már előbb máshol a szempontok megjelenéséig* tartott ikrát, gondosan úgy, hogy egyik ikra se érjen a másikhoz. Egy ilyen ládában 5000 db ikra fér el. Az ikrát aztán befedik egy második 6–10 cm. vastag kavicsréteggel. A második kavicsréteget azonban igen vigyázva kell felrakni; legjobb, ha a kavicsdarabokat egyenként helyezik be. Az ikra a kavics közei között jól elfér s nem kell attól tartani, hogy szétnyomódik. A láda felső végébe vezet be már most a költővizet s az alsó végén a kifolyó nyílást úgy szabályozzák, hogy az áramló víz jól fedje a kavicsréteget. Végül fedelét helyeznek a ládára, hogy az ikra sötétben legyen. A víznek *iszapmentesnek* kell lennie. A ládát békében hagyják, míg nem gondolják, hogy a kikelt ivadék szikzacskója fogytán van. Akkor aztán átviszik a kis nevelő-tavakba vagy árkokba. De magában a költőlárában is lehet még egy ideig *természetes* táplálékkal etetni.

Hasonló módon lehet nagyobb mennyiségű ikrát e célra elkészített *szabad árkokban* is költetni. Az árok falait ajánlatos deszkával bélelni s az egészet is deszkával befedni, hogy az ikra ellenségeit távol tartsuk.

Egy ilyen 20 m. hosszú árkban 1908. okt. 28-án 15.000 db pisztrángikrát helyezett el, a melyből jan. 26-án 11.500 db pompás fejlettségű ivadék lett. A 10 ládában költött 40.000 ikra közül 25.000 db frissen termékenyítve, 15.000 db pedig már szempontokkal került a kavicságyba. A frissen termékenyített ikrából átlag 70% kelt ki; a szempontos ikrából 70–92%. Az ivadék, *Pözl* szerint, nagyobb s erőteljesebb s a természetes táplálékozást hamarabb kezdi, mint a nyílt költőedényekben nevelt ivadék.

A kikelt ivadék mennyisége azonban a fent megadott számok szerint nem valami kedvező. A már idézett *Rückl* egyenesen *szegényesnek, nyomoruságosnak* (armselig) mondja⁸⁾ a *Pözl* által közölt eredményeket akkor, a mikor — szerinte — megfelelő számú költőkészülékekben kifogástalan költővízzel, a költetés hasonló hosszú tartama alatt az ikrából legfeljebb 1% is tény el.

Ha ez a bírálat talán túlzott szigorúságú is, tény az, hogy a kísérletek során tett tapasztalatok folytán csakhamar felhangzottak az óvatosságra intő szövegek. Maga a kezdeményező *dr. Hein* írja 1908. elején,⁹⁾ hogy a kavics között való költés tapasztalt előnyei mellett „látjuk hiányait és hátrányait is, *a költés ellenőrizhetetlen voltát, annak a lehetőségét, hogy az ikrát s ivadékokat megtámadó betegségek elhatalmasodhatnak* stb.“ Ezért már ugyanakkor a kavics között való költetést „*nagyban egyáltalán nem tanácsolja*.“ Jobb eredményeket ő maga sem ért el a fent közlötöknél. A gyakorlati irányú kísérleteinél ugyanis 56–77%, sőt 90% is volt a veszteség, vagyis ennyi ikra pusztult el a kiköltés tartama alatt, míg a nyílt költőedényekben végzett kísérletnél legfeljebb csak 15%.¹⁰⁾

(Folytatjuk.)

⁷⁾ *Pözl-Wagram*. Kiesbetten. Oest. Fischerei Zeitung. V. Jg. 1908. No. 13.

⁸⁾ *Rückl*. Die Kieserbrütung in der Praxis. Fischerei Zeitung. Neudamm. 1903. No. 22.

⁹⁾ *Dr. W. Hein*. Nochmals zur Kieserbrütung. Allgem. Fischerei Zeitung. München. 1908. No. 1.

¹⁰⁾ *Dr. W. Hein*. Einige Versuche mit neuen Erbrütungsmethoden von Bachforelleneiern. Berichte aus der kgl. bayerischen biologischen Versuchsstation in München. Band I. 1908.

⁴⁾ W. Heim. Zur Biologie der Forellenbrut. Allgem. Fischerei Zeitung. München, 1906. No. 10., 11.

⁵⁾ Riedel. Zur Kieserbrütung der Forellencier. Bemerkung der Redaktion. Fischerei Zeitung. Neudamm. 1906. No. 50.

⁶⁾ O. Coester. Zur Kieserbrütung und Quellenerbrütung der Salmonideneier. Fischerei Zeitung. 1907. No. 1.

Mit tudtak a régiek a halakról és a halászatról.

Írta: Vutskits György dr.

XI.

A 90-es években *Bálint Sándor dr.* ismerteti *Cserni Béla dr.* munkáját és rámutat azon jóhiszemű tévedésekre, melyek munkájába belekerültek. *Kertész Miksa* Nagy-Várad monografiájában, melyet *Bunyitai Vincze* állított egybe, e vidék halfaunáját *Mocsáry Sándor*, *Herman Ottó* és saját vizsgálatai nyomán állította egybe. Előfordulásra újak a Sebes-Körösre nézve a *Cottus gobio*, *Blicca argyroleuca* és a *Cobitis fossilis*.

1892-ben *Malcsevics Emil Losoncz faunájában* 26 halfajt, illetve varietást jegyez fel, nagyobbára az Ipoly folyóból, *Losoncz* és *Tugár* nevű patakokból és hét előfordulásra nézve új fajt mutat ki e vizekből.

Franke I. a szomszédos Krajna vizeiből 36 halat enumerál, melyek egy-két fajnak kivételével Horvát-Szlavonországban is élnek. Említendő fajai a *Gobio uranoscopus* a krajnai alsó Szávából és a *Leuciscus virgo* ugyaninnen és az alsó Kulpából. *Brusina Spiridon* Horvát-Szlavonország halászati szabályait írja le. *Vutskits György dr.* többrendbeli cikkben foglalkozik a Balaton halfaunájával és 5 előfordulásra nézve új fajjal — ú. m. a *Gobius marmoratus*, *Idus melanotus*, *Gobio uranoscopus*, *Leucaspius abruptus*, *Lucioperca volgensis* — és 2 hybriddel (*Abramidopsis Leuckarti* és halfaunának egy új halkorcával a *Bliccopsis-abramorutilus-sal*) gazdagítja a magyar tenger halfaunáját. Leír és lerajzol ugyaninnen több beteg és torzhalat és egy fénytelen keszeget (*Abramis brama*-t). Kiterjeszti figyelmét a Balaton egyes halfajainak gyakoriságára, életviszonyaira és népies elnevezéseire. Hibás adata, melyet azonban egy későbbi cikkében maga helyreigazít az *Alburnus mento*-nak balatoni előfordulása. A keszthelyi „Hévíz”-ből és melegebb befolyásából 11 előfordulásra új fajt mutat ki. 1894-ben *Landgraf János* a Pallas Nagy Lexikonjában „Halászat” czímen a természetes halászatról és a különböző halászati eszközökről, úgy mint a rekesztő, emelő, hajtó, állító, kereső, vető, tapogató szerszámokról emlékezik meg, ismerteli a szigonyok és a horgok használatát. Mesterséges halászatában a különböző költőedényekről, a mesterséges tavak táplálásáról, a fiasító vagy költő, a növendék, a telető, a nyujtó és hízlaló tavak berendezéséről értekezik; befejezésül a halgazdaság jövedelmezőségét és az édesvízi és tengeri halászat nemzetgazdasági fontosságait írja le.

Kispatić M. dr. nagyobb szabású ichthyologiai dolgozatot írt „*Ribe*” czímen. Munkájában az összes horvát vizekben élő halfajokat és számos új termőhelyet találunk összegyűjtve. Minket közelebbről érdeklő adatai az *Alburnus dolabratus*-nak a Dráva vízkörnyékén való előfordulása, mely korcsot hazánk vizeiből nem ismertük, mert csak *Jeitteles* mutatta ki a határt képző *Morva*-ból; nevezetes még a magyar vizekből alig ismert *Alburnus mente*-nek a horvát vizekben és az *Alosa vulgaris*-nak aldunai (zimonyi) előfordulása. *Horváth Jeromos* saját gyűjtései alapján a bajai Duna halait enumerálja *Herman Ottó* munkája nyomán és feljegyzi e vidék halainak magyar népies elnevezéseit is. *Eötvös Károly* a Balaton halászatát írja le „*Az Osztrák-magyar monarchia írásban és képen*” című nagyszabású munkában.

Eötvös a Balatonnak halászatilag legfontosabb 9 halfajáról emlékszik meg értekezésében. Ugyanezen fejézet

német fordítású szövegében az említett fajoknak azonban oly német nevei szerepelnek, melyek annyival is inkább szolgáltathatnak félreértésre alkalmat, mert a fordító a fajoknak sem a latin, sem a magyar tudományos nevét nem közli. Így a *Pelecus cultratus*-t „*Maifisch*” és „*Alse*” néven ismerteti. *Maifisch* elnevezésen pedig a német olvasó a *Leuciscus Maidingeri*-t érti, mely faj az *Atter*, *Mond* és *Chiems*i tavakban él és nem pedig a sugárkardost, melyet *Ziege*, *Zicke*, *Sichel*, *Messer*, *Schwertfisch Dünnauch* v. *Messerkarpf* néven ismer. *Alse* és *Maifisch* egyúttal a *Clupea alosa* nevű tengeri halnak, a közönséges hering rokonának a neve is, mely az Európát környező tengerekben él és onnan ívás végett a mi Dunánkba is nagy ritkán betéved, de a Balatonból nem ismeretes.

Az *Alburnus lucidus*ról — a szélhajtó küszről mint „*Sprotte*”-ről emlékszik meg — ez pedig a *Clupea sprattus*-nak, vagyis az igazi heringnek egy másik rokona, mely az Északi- és Német-tengerekben és a tengerparti folyókban lakik, de a Balatonban és hazánk vizeiben nem fordul elő. *Donaulauben*, *Seespitz*, *Windlaube* stb. nevek e félreértésre nem szolgáltatnak volna bizonyára alkalmat.

Medic M. Horvátország halfaunáját tanulmányozta és az erre vonatkozó irodalmi adatokat valamint saját kutatásait felhasználva felsorolja mindazon édesvízi halakat, melyek az Alsó-Dunában, a Száva torkolata táján, a Zimony körüli mocsarakban élnek és mely fajokat, a halpiacon megfigyelt. Számszerint 47 fajt illetőleg varietást jelöl meg lelőhelyeivel együtt. Előfordulásra új fajai a Dunában a *Gobius marmoratus*, a *Cyprinus carpio var. hungaricus*, *Carassius vulgaris var. Gibelio*, *Blicca argyroleuca*, *Abramis sapa*, *Alburnus mento* és *Umbr Krameri*. Az *Alosa vulgaris*-ról, melyet a középső Dunából *Herman Ottó* is feljegyzett, azt írja, hogy saját szemével nem látta, de hallotta, hogy fogták Zimony körül. Az új termőhelyek miatt fontos *Gobius marmoratus* és *Umbr Krameri*-t részletesen leírja és fényképmásolatukat is közli. Lerajzol még egy delphinhomloku *Cyprinus carpio*-t és egy hasonló fejalkotású *Lucioperca volgensis*-t. Hosszadalmasan foglalkozik azon kérdéssel: előfordul-e a *Gasterosteus aculeatus* a Dunában, melynek előjövételéről neki is beszéltek a halászok és melyről *Herman Ottó Panczicz József dr.* állítására hivatkozva azt mondja, hogy Belgrád alatt megfordult és azért a magyar halrajzba is befogadható vendégül.

Medic azt hiszi, hogy a *Gasterosteus aculeatus*-t összetévesztették a *Gasterosteus pungitiussal*, mely a negotini mocsarakban *Steindachner dr.* tanúsága szerint is előfordul. *Panczic* ugyanis a „*Glasnik*” című folyóiratban azt írja, hogy e fajt Szerbiában nem látta, csak egy tréfás vonatkozású elbeszélést hallott róla. *Jurisić* belgrádi tanár is azt válaszolta *Medic*-nek e tárgyban írt levelére, hogy Szerbiában csakis a *Gasterosteus pungitius* él. *Medic* maga a Zimony körül fogott *Gasterosteus*-okat nem látta és azért egyik fajtát sem veszi fel enumerációjába.

Daday Jenő dr. összeállítja irodalmi adatok alapján: „*A Balaton tudományos kutatásának eredményei*” című nagyszabású munkában a Balaton halfaunáját, felemlíti a buvárokat, kik e nagy tónak halait tanulmányozták és egy táblázatos kimutatásban feltünteti, melyik buvár hány fajt mutat ki. Végeredményként kimondja, hogy a Balatonnak és vízkörnyékének van 38 biztosan megállapított halfaja, 1 kétes faja, 3 varietása, 1 hybridje. Felveszi dolgozatában *Reissinger* nyomán a *Chondros-*

zoma nasus nevű sebesebb folyású vizekben élő halat, mely a Balatonnak legfeljebb betévedt alakja lehet, akár csak a rózsás márná (*Barbus fluviatilis*). Egy másik kétes faj a Reissinger-féle *Cyprinus Kitaibeli*, mely valószínűleg a *Bliccopsis abramo rutilus* nevű korcsal azonos.

Daday J. 1893—97-ig a Pallas-féle Nagy Lexikonban leírta hazánk halfajait, főleg Herman Ottó nagy munkája nyomán. *Entz Géza dr.* pedig ugyanott Magyarország állatainak földrajzi elterjedéséről értekezik. Kimondja, hogy hazánk állatvilágának zöme a palearktikus állatföldrajzi régió európai alrégiójába tartozik; megállapítja, melyek Közép-Európa jellemző gerinczesei közül a hazánk faunájára is jellemzők és a halak osztályára is kiterjeszti figyelmét. Felsorolja, hogy Magyarország 63 halfaja közül, melyek Közép-Európával közös halaink családok szerint, névleg megemlíti, melyek keleteurópai és melyek a mediterrán alrégióval közös fajaink. Megállapítja hazánk halainak vízszintes elterjedését s hangsúlyozza, mi korlátozza egyazon földrajzi régióon belül elterjedésüket; megemlékszik vándor- és bennszülött-fajoknak nevezhető halfajainkról. 1897-ben a Balaton faunája című monografiában e nagy tó állatvilágának áttekintését írja meg munkatársainak adatai alapján és hangsúlyozza a többek közt, hogy a Balaton faunájára néhány halnak és 1 rákfajnak előfordulása praegnans pontusi bélyeget nyom.

1898-ban *Gerber J.*, *Győrffy J.* és *Házi* néhány ritkább hazai halfajt gyűjtöttek, melyek közül mint faunánk ritkaságait a szegedi Tiszából az *Alburnus mento*-t, Pápáról a *Leucaspius abruptus* *Lendl Adolf dr.* a „Természet” című folyóiratában feljegyzi. 1899-ben ugyanezen folyóiratban *Schenk Jakab* a vajai rét jellemző halászati viszonyairól és halfajairól értekezik. *Vangel Jenő dr.* Nagy Képes Természetrájában hazánk halait is leírja és halfajaink számát 70-re teszi. *Méhely Lajos*, *Vangel Jenő dr.* nagy természetráját bírálva megemlíti, hogy *Vangel J. dr.* Magyarország faunáját egy állítólagos fajjal a *Carassius bucephalus*-sal gazdagította, pedig e hal *Schmitt* szerint a *Cyprinus carassius*-nak szinonimja. *Buza János* konstatálja a *Salmo fario*-nak előfordulását a Bodvában *Kohaut Rezső* a „Természet” című folyóirat „Halászat” című mellékletében az újabb kutatók és saját tapasztalatait is értékesítve *Herman Ottó* munkája alapján leírja halainkat és az egyes fajoknál több új termőhelyet mutat ki.

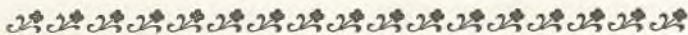
Legújabb haltenyésztési munkák, melyek a földművelésügyi miniszter megbízásából jelentek meg, *Répassy Miklósnak* „Édesvízi halászat és haltenyésztés” című szakavatott munkája és „Pisztrágtenyésztés”; mindkettőt az Országos Halászati Felügyelőség bocsájította közre.

Számos szakember fáradságos munkájának köszönjük tehát, hogy hazánk 280 patakjának, folyójának és állóvizének ismerjük többé-kevésbé halvilágát és tudatára ébredtünk, hogy a halat is mint minden nemes vadat, védenünk kell. Mióta a kormány megalkotta a szigorú halászati törvényt és a hal már nem gazdátlan bitang jószág többé, melyet tetszése szerint bármilyen időben, bármilyen eszközökkel és mennyiségben kedve szerint pusztíthat mindenki és nálunk is nemcsak halászat, hanem haltenyésztés is folyik, megvan a remény, hogy vizeink kipusztulófélben levő halállománya újból benépesíttessék halakkal és hogy nemcsak a gazdag, hanem a szegényebb sorsú ember is olcsó és tápláló eledelhez juthasson. A halászat ma már mint fontos közgazdasági érdek, külön állami gondozásban részesül;

az idevágó szakügyeket a földművelésügyi miniszterium kebelében külön osztály intézi. Ennek van alárendelve az Országos Halászati Felügyelőség.

„Hatáskörébe tartoznak — *Répassy* imént idézett munkája szerint — egyrészt a halászat előmozdítása s a halászati törvény végrehajtására vonatkozó általános érdekű ügyek; másrészt pedig a társulatoknak vagy magánosoknak, a kik e végből a földművelésügyi miniszteriumhoz fordulnak, minden szakkérdésben felvilágosítást és tanácsot ad; a szükséghez képest kimegy a helyszínére; teljesíti a műszaki felvételeket; elkészíti a terveket s vezeti a végrehajtást s az üzemet, halikrát oszt ki, mindent teljesen díjtalanul. Az Országos Halászati Felügyelőség élén, annak szervezése óta, *Landgraf János* országos halászati felügyelő, m. osztálytanácsos állt; négy év óta azonban, a mióta őt a miniszterium kebelében szervezett halászati osztály élére helyezték, *Répassy Miklós* m. tanácsos vezeti. Mellette ezidőszerint három mérnök és három állami halászmester működik.” A földművelésügyi miniszter megbízásából szerkeszti az osztály a *Halászat* cz. szaklapot, valamint időhöz nem kötötteen egyes népszerű, a halászatot, valamint a haltenyésztést tárgyaló munkákat, melyeket az érdeklődők díjmentesen kaphatnak. Ezeknek behatása alatt több és több halászati társulat alakul az országban mindenütt; megalakult az Országos Halászati Egyesület és legújabbban megkezdette üdvös működését a budapesti állami *Halélettani állomás* és *Halkórtani laboratórium*; mindmegannyi tényező elhanyagolt halászatunk emelésére és pusztulófélben levő halaink védelmére.

— Vége. —

Egy felvidéki halászati társulat.

Legutóbbi számának társulati rovatában hírtadtunk a Zólyomvármegyei Halászati Társulatnak múlt évi december hó 28-án tartott közgyűléséről. Azóta eljutott hozzánk e társulat tevékenységéről szóló és nyomtatásban megjelent évi jelentése, mely újból is alkalmat ad e társulattal közelebről foglalkozni.

Mindössze három év óta működik, de olyan dícséretes eredménnyel, a mely méltán hívja ki elismerésünket. Kiváló példáját nyújtja annak, mit tehet egy társulat, ha tagjai komolyan érdeklődnek a társulat feladata és törvényszerinti hivatása iránt és ha azok érdeklődését szakértelem és lelkesedés irányítják. A társulat ügybuzgó elnökét: *Kócsy Jánost* és fáradhatatlan igazgatóját: *Burkovszky Kálmánt* illeti az érdem azért, hogy ma a Zólyomvármegyei Halászati Társulat a legjobban adminisztrált társulatok közé tartozik s hogy annak körében a haltenyésztés és gondozás nem csupán gyökeret vert, de igen magas fokon is folyik. Mindkettő hű és lelkes híve szent Péternek s mint kiváló horgászok, nemcsak fogják, de tenyésztik és gondozzák is a halat hosszú idő óta, tapasztalásból tudva, hogy a ki aratni akar, annak vetni kell a sporthorgászat terén is. Ezen tudat által vezéreltetve törekvésük oda irányult, hogy legelső sorban a halállomány szaporításának és a halóvásnak vessenek alapot megfelelő gazdasági üzem keretében. Közvetlen tapasztalásból állíthatjuk, hogy úgy a halállomány szaporodásában, mint a viszonyok konszolidálásában lényeges és a jövőre nézve öröndetes javulás mutatkozik.

Burkovszky igazgató, a ki mint sporthorgász 40 éves multra tekinthet vissza s tudtunkkal az ország a legelső

horgászai közé tartozik, kimerítő és olyan jelentésben számolt be a társulat ténykedéséről, mely ichthyologiai kérdésekre is kiterjeszkedik s ennyiben is méltán megérdemli figyelmünket.

Bevezetésül a választmány által tett intézkedéseket ismerteti. Ennek kapcsán megállapítja, hogy egy felmerült felelősség, illetőleg a miniszternek idevágó döntése folytán a választmány végérvényesen tisztázta azt a kérdést, hogy a tulajdonosok közül kít és mily vízszakaszokon illet a halászat önálló értékesítésének joga. E tekintetben a 1080 k. hold 481 □-öl vízterületen 11 önálló hasznosításra alkalmas területet jelöltek ki, a mely területeknek tulajdonosai, a választmány rendelkezésére, halászatukat f. évi január hó 1-től fogva 6 évre nyílvános árverésen bérbeadták. Csupán egy szakaszon nem történhetett ez meg, a mennyiben arra nézve a régebben kötött szerződés a folyó év végén jár le. Ezek előrebocsátása után átadjuk a szót a jelentésnek.

Zólyomvármegyei Garamszakaszunk 101 kilométer hosszú s 11 önálló hasznosítási területre van felosztva. Társulatunk alakulása előtt, vagyis az 1904. évben fennálló bérszerződések alapján ezen vízterületnek évi brutto bérjödvedelme összesen 408 koronát tett ki. Ellenben a folyó évben foganatosított, 1909. év január hó 1-től kezdődő s 6 évre terjedő bérbeadás már évi 1157 koronát, vagyis évenként 749 koronával nagyobb bérösszeget biztosít jogtulajdonosainknak. Ezt a kedvező eredményt kizárólag annak tulajdoníthatjuk, hogy jogtulajdonosaink társulattá alakultak, halászati ügyeiket célszerűen kezelik s a halászat fejlesztése iránt a társulati köteleken belül sokkal jobban érdeklődnek és működnek s az érdeklődés a nagyközönségben is évről-évre jobban terjed.

A haltenyésztést illetőleg költőházzal rendelkező tagjaink a folyó évben is részesültek megfelelő mennyiségű ikraadományban s szeptember elején *Landgraf János* osztálytanácsos, országos halászati felügyelő *Küttner Kálmán* mérnök kíséretében társulatunkat és vízterületünknek nagy részét meglátogatta. Buzgó elnökünknek kalauzolása mellett első napon megsejmelítettük a Bisztricza patakban a hermaneczi papírgyár által nagymérvben szennyezett vizet s miután meggyőződtek, hogy ezen szennyezés miatt a Beszterce patakban a gyártól kezdve egész a Garamig hal meg nem élhet, sőt a szennyvíz még a Garamban is egészen Farkasfalváig érezteti a halállományra kártékony befolyását — oda nyilatkoztak, hogy ezen tarthatatlan állapotnak megszüntetésére nézve rövidesen intézkedést várhatunk. Megtekintettük továbbá az óhegyi kincstári költőházat s ivadéknevelő tavacsáknak létesítésére nézve útbaigazításokban részesültünk, majd egész Martalja községig felhatolva tanulmány tárgyává tettük e kiváló hegyi patakban pisztrángtenyésztési körülményeit. Besztercebányára visszatérve, a város polgármesterének és és több sporthalásznak részvételével megtekintettük a város pisztrángokra költőhelyiségét s annak berendezését, a felső gereben a kir. kincstár által létesített fogassüllőikra-költő tavacsát, valamint megsejmelítettük a város környékét azon célból, hogy mely helyen lehetne pontytenyésztés és hízalásra nagyobb tógazdaságot a végből létesíteni, hogy a város lakossága és környéke olcsó és jó halhússal ellátható legyen.

Másnap a jeczenyei völgybe rándultunk ki az ottani kincstári költőház és ivadéknevelő tavacsáknak és pisztráng-patakoknak megsejmelítése végett, a hol a célszerű pisztrángtenyésztés és gondozás tekintetében szintén igen fontos és tanulságos útbaigazításokban részesültünk.

Harmadnap megtekintettük a felső Garamnak vidékét egész Benesháza községig, majd a breznóbányai halászegylet tagjainak közreműködésével tanácskoztunk, mely eszközökkel lehetne e városban és környékén a haltenyésztést előmozdítani, továbbá megsejmelítettük az ottani hegyvidéki földművesiskolának pisztrángtenyésztési berendezését s végre negyednapon kirándultunk a 18 kilométer hosszú cserpataki völgybe, megsejmelítve a háromvízi kincstári költőházat s ama helyeket, a melyeken pisztrángivadék növesztő tavacsák létesíthetők. Ezen völgyben egyúttal egy a znióvárjaihoz hasonló nagyobb pisztrángikratermelő-telep létesítése is tanulmányoztatott.

A helyszíni szemlék befejeztével az osztálytanácsos és országos halászati felügyelő társulatunknak eddigi működése felett nemcsak legnagyobb elismerését és dícséretét fejezte ki, hanem értesülvén arról is, hogy zólyomvárosi Garamszakaszunkban a fogassüllőikra kiköltése sikerült s hogy vízterületeinken a rákpestis folytán a rákállomány majdnem teljesen kipusztult, egyúttal arról is biztosított, hogy Garamszakaszunknak fogassüllővel s patakjainknak rákkal való benépesítését illetékes helyen készségesen támogatni fogja.

Halászati kihágás miatt a folyó évben összesen 23 feljelentés történt, a melynek megtorlására összesen 290 K bírságot róttak ki az illetékes hatóságok, névszerint: *a)* a breznóbányai városi rendőrkapitány egy esetben; *b)* a breznóbányai járási főszolgabírója négy esetben; *c)* a besztercebányai városi rendőrkapitány egy esetben; *d)* a besztercebányai járási főszolgabíró négy esetben; *e)* a Zólyom városi rendőrkapitány 13 esetben.

A folyó évben tehát húsz esettel kevesebbedett a panaszok száma a múlt évekhez képest, a miből azt lehetne következtetni, hogy az orvhalászat szünőfélben van. Sajnálattal kell azonban konstatálnom, hogy ennek éppen az ellenkezője a való; mert alig mulik nap, hogy hírül ne hozná valaki, miszerint az orvhalászok majd itt, majd ott dinamittal, méreggel s egyéb tiltott eszközökkel vagy tiltott módon ne halásztak s a halállományban nagy pusztításokat ne végeztek volna. A kihágások elkövetői a büntető hatóság elé csak azért nem kerülnek, mert egyrészt a m. kir. csendőrség és pénzügyőrség más hivatalos teendőikkel túlhalmozva lévén, az orvhalászokra a szükséges felügyeletet és ellenőrzést nem gyakorolhatja, másrészt mert társulati tagjainknak legtöbbje mult évi kérelmünk dacára még mindig nem intézkedett az iránt, hogy rendőr-erdőr-és mezőri személyzetük a halászati kihágásokat a lehetőleg legéberebb figyelemmel és buzgósággal kísérelje s a tetteseket feljelentse. Már pedig ha az orvhalászatot minden rendelkezésünkre álló eszközzel üldözni nem fogjuk, akkor kárba vész minden áldozat és fáradság, a melyet a haltenyésztés érdekében teszünk, mert egy-egy vízbe dobott dinamittöltény nagyobb pusztítást okoz a halállományban, mint a mennyi halat ivadékkihelyezés által szaporítani képesek vagyunk.

(Folytatjuk.)

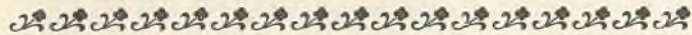
Observer.

TÁRSULATOK.

Uj halászati társulat. A Fehér-Körösnek Borossebes és Buttyin községek határától Gyulavarsánd község határáig terjedő, mintegy 1000 k. holdnyi kiterjedésű aradvármegyei szakaszán, a halászati joggal bíró tulajdonosok január hó 21-én Borosjenőn társulattá alakultak. A társulat neve: *Fehér-Körös Halászati Társulat.* A

közgyűlés megállapította az alapszabályokat és az üzemtervet egyben elnökké: *Kokas József* kir. tanácsos, főhercegi uradalmi felügyelőt, alelnökké: *Gramling Alajos* uradalmi felügyelőt, igazgatóvá pedig *Ujj Jánost* az aradvármegyei ármentesítő és belvizeszabályozó társulat igazgató-főmérnökét választották Működését az alapszabályok jóváhagyása után kezdi meg. k.

VEGYESEK.

Uj halpiacz. *Darányi* földművelésügyi miniszter még régebben felhívta a városok figyelmét arra, hogy a hazai tógazdaságokból mind nagyobb mennyiségben piacra kerül olcsóbb fajta hal nagyban alkalmas, a megdrágult húsárak folytán a közfelnevelésre nehezedő bajok ellensúlyozására. E végből olyan berendezések létesítését ajánlotta, a melyekben nagyobb halkészletek raktározhatók, hogy azokból a szükségletek minden időben kielégíthetők legyenek. Egyidejűleg állami támogatást is helyezett részükre kilátásba, azt tartva szemelőtt, hogy az ilyen intézkedésnek nemcsak a fogyasztók, de a termelők is hasznát látják, a menyiben a hiányos közvetítés nagyban drágította és akadályozta a halfogyasztás elterjedését. Ujabban *Szombathely* város tette magáévá ezt az eszmét és a lakosság halszükségletének közvetítése érdekében a város területén megfelelő haltartók, a piacon pedig alkalmas árusítómedenczék létesítését elhatározta. Az orsz. halászati felügyelőség által készített terv szerint 5 haltartót építenek, a melyek

technikailag minden igényt kielégítenek és elég terjedelmesek arra, hogy bennök nemcsak a város, de sőt egy nagy vidék szükségletét raktározni és élve eltartani lehessen. Mivel Szombathely fekvésénél és kedvező vasúti összekötteléseivel fogva kiválóan alkalmas e célra, egészen bizonyos, hogy megfelelő szervezet mellett, ezen intézmény a vas megyei kisebb városokén kívül, még Sopron, Pápa és Kanizsa halszükségletét is közvetítheti. A miniszter 5200 K állami segélyvel járult ezen közhasznú intézmény kiviteléhez.

Nagyszabású halásítási kísérlet. Mint értesülünk, a napokban jutott tető alá ama tárgyalás, mely a Balaton megfelelő halásítása érdekében az illetékes tényezők között hosszabb idő óta folyamatban volt. Arról van szó, hogy a balatoni halállomány szaporítására hat éven át évenként 100—100 q nemes fajta éves pontyivadékot lehetőleg $\frac{1}{10}$ kg. átlagsúlyban eresszenek szabadjára. Szakértők szerint legalább ennyi és ilyen anyaggal eszközendő a Balaton halásítása, hogy a harmadik évtől fogva gyűjthető tapasztalatok nyomán a sikert illetőleg elfogadható következtetést vonni lehessen. A tó hatalmas kiterjedésénél fogva, a várható tanulságok jelentősége messze túl terjed a Balaton határain, szinte az egész ország természetes halászatát érinti. Nyilván ez indította a földművelési kormányt, hogy a kísérletben közvetlenül részt vesz és anyagilag is támogatja. A kilátásba helyezett anyagi segédelmet, úgy tudjuk, olyan feltételekhez köti, a melyek által a kísérlet szakszerűségét biztosítja. Időnyerés okából, mint értesülünk, ez idén tavasszal kezdik a halásítást; ámde azután ősszel fogják a következő évre szóló halmennyiséget a tóba eresztetni.

Harnoncourt Felix gróf écskai uradalmának 1200 holdas pontyos tógazdaságában a vezető halászmesteri állás megüresedett

és újból **betöltendő.** Folyamodóktól teljes szakképzettség, hosszú gyakorlat, a magyar és német nyelvnek írásban és szóban való bírása kívánatik. E feltételeket igazoló, okmánymásokkal felszerelt és a fizetési igényeket feltüntető folyamodványok sajtálkezüleg és lehetőleg németül írva a gróf úr ő méltóságához intézve az urad. tisztartósnál Écska, Torontál megye adandók be. Az állás márczius 1-én elfoglalandó.

A Németújvári Tógazdaság ajánl őszi és tavaszi szállításra egynyaras és kétnyaras gyorsnövésű pontyokat

mérsékelt áron. Nagyobb vételnél jótállás az élve megérkezésért. Levélbeli megkeresések „Tógazdaság Németújvár, Vas megye” címre küldendők.

Pallini báró Inkey Pál iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, harcsák, amerikai törpe harcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira. :: :: ::

Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk.

Vasuti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa

Posta és távirda: Iharosberény.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyezim: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingau-i pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.